

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

JAWNE

ASG WP wewn. 4161/88

Egz. nr 1

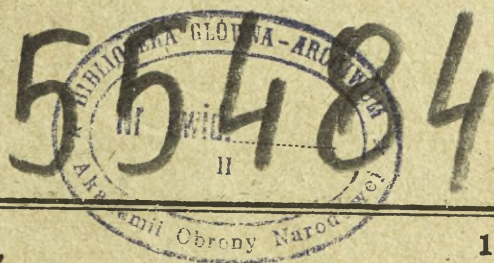

Plk prof. dr hab. Władysław JAKUBISIAK

KIEROWANIE ZABEZPIECZENIEM TYŁOWYM ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ I OBRONNEJ

Część I

Treść główna

WARSZAWA

1988

13

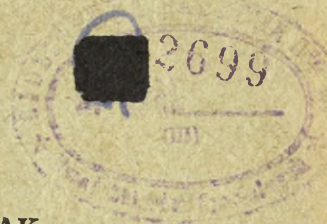
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW**

JAWNE

ASG WP wewn. 4161/88

[REDACTED]
Egz. nr.....1

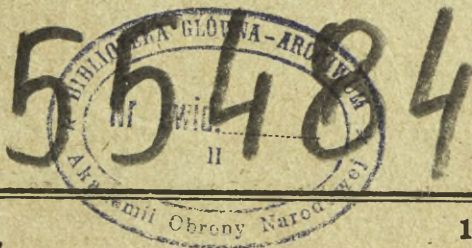

Plk prof. dr hab. Władysław JAKUBISIAK

**KIEROWANIE ZABEZPIECZENIEM
TYŁOWYM ARMII
W OPERACJI ZACZEPNEJ I OBRONNEJ**

Część I

Treść główna

WARSZAWA

1988

12

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

ASG WP wewn. 4161/88

JAWNE

Egz. nr .1

Płk prof. dr hab. Władysław JAKUBISIAK

KIEROWANIE ZABEZPIECZENIEM TYŁOWYM ARMII
W OPERACJI ZACZEPNEJ I OBRONNEJ

CZĘŚĆ I

TREŚĆ GŁÓWNA

JAWNE

Expensum nauki

05.11.2002r.

WARSZAWA

1988

SPIS TREŚCI

	Strona
WSTĘP	5
1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZADANIA ORGANÓW DOWODZENIA TYŁAMI ARMII	7
1.1. Struktura organizacyjna tyłowych organów dowodzenia armii	7
1.2. Zakres odpowiedzialności organów dowodzenia tyłami armii	8
1.3. Wydzielanie tyłowych organów dowodzenia armii z kwater- mistrzostwa okręgu wojskowego	10
2. ORGANIZACJA TSD W OPERACJI ARMIJNEJ	11
2.1. Skład organów dowodzenia i jednostek zabezpieczenia TSD oraz ich ugrupowanie w rejonie rozwinięcia	11
2.2. Miejsce TSD w systemie stanowisk dowodzenia armii i jego przebieganie w toku operacji zaczepnej	12
3. TECHNICZNE ŚRODKI DOWODZENIA TYŁAMI ARMII	13
3.1. Charakterystyka łączności w relacjach dowodzenia tyłami armii	13
3.2. Charakterystyka armijnego podejścia do automatyzacji dowo- dzenia tyłami armii	14
4. ORGANIZACJA, METODYKA I WAŻNIEJSZE DOKUMENTY DOWODZENIA TYŁA- MI ARMII	17
4.1. Metodyka i dokumenty dowodzenia tyłami armii w okresie przygotowania operacji	17
4.1.1. Czynności kwatermistrza, sztabu i służb kwatermi- strzowskich w pierwszym podokresie - "przygotowania zamiaru i wojsk do operacji"	18
4.1.2. Czynności kwatermistrza, sztabu i służb kwatermi- strzowskich w drugim podokresie - "decyzyjno- -planistycznym"	19
4.1.3. Czynności kwatermistrzostwa armii w trzecim pod- okresie - "kontrolno-konsultacyjnym"	21
4.2. Dowodzenie tyłami armii w toku operacji	22

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW
umieszczonych w oddzielnym tomie /część druga opracowania/

1	2
Nr	Nazwa załącznika
1	Schemat struktury organizacyjnej tyłowych i technicznych organów dowodzenia armii
2	Ugrupowanie elementów TSD armii w rejonie rozwinięcia
3	Ideowy model polowego zautomatyzowanego podsystemu dowodzenia tyłami pk. "POLAR-RPO"
4	Ideowy model mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia wojsk i tyłów armii pierwszego rzutu frontu
5	Metodyka dowodzenia tyłami armii w okresie przygotowania operacji /metodą równoległego przygotowania operacji/
6	Wstępne zarządzenie tyłowe armii w operacji zaczepnej
7	Wstępne zarządzenie tyłowe armii w operacji obronnej
8	Meldunek danych tyłowych do decyzji dowódcy o zabezpieczeniu tyłowym wojsk armii w operacji
9	Rozkaz tyłowy armii w operacji zaczepnej
10	Rozkaz tyłowy armii w operacji obronnej
11	Rozkaz tyłowy armii dla dywizji
12	Zarządzenie tyłowe dla ABMZ w operacji zaczepnej armii
13	Zarządzenie tyłowe dla ABMZ w operacji obronnej armii
14	Zarządzenie tyłowe dla bde
15	Zarządzenie tyłowe dla mbw
16	Zarządzenie tyłowe dla bpepid.
17	Zarządzenie tyłowe dla OZM
18	Zarządzenie tyłowe dla kee
19	Zarządzenie tyłowe dla armijnej stacji krwiodawstwa
20	Legenda do planu zabezpieczenia tyłowego armii w operacji zaczepnej
21	Legenda do planu zabezpieczenia tyłowego armii w operacji obronnej
22	Meldunek tyłowy armii

- cisje arbitrarie analitice, coarctate inferius
o syt. b

W S T Ę P

Kierowanie zabezpieczeniem tyłowym armii osiąga się przez dowodzenie tyłami, tj. ukierunkowaną działalność dowódcy, kwatermistrza, jego sztabu i służb, mającą na celu przygotowanie i utrzymanie zdolności związków, oddziałów i pododdziałów tyłowych do wykonania zadań w okresie przygotowanie operacji i w czasie jej trwania oraz zapewnienia tyłom niezbędnych warunków komunikacyjnych, czasowych i bezpieczeństwa.

Dowodzenie tyłami, będące częścią dowodzenia armią, obejmuje wykonywanie przez dowództwo - w tym i tyłowe organy dowodzenia - następujących stałych zadań /funkcji/:

1. Organizowanie systemu dowodzenia tyłami armii odpowiednio do warunków operacyjnych, terenowych, technicznych i zagrożenia przez nie - przeciwnika.

2. Organizowanie tyłów do pracy, manewru, obrony i ochrony w rejonach rozbieżności i pasie armii.

3. Organizowanie i utrzymanie wysokiego stanu moralno-politycznego, dyscypliny i gotowości żołnierzy tyłów do maksymalnego wysiłku w pracy i poświęcenia w walce.

4. Utrzymanie etatowego i normatywnego uкомплектовania jednostek, sztabu i służb tyłowych armii w stanie osobowym, sprzęcie technicznym, wyposażeniu i zapasach środków materiałowych.

5. Organizowanie szkolenia politycznego, bojowego i specjalistycznego żołnierzy tyłów.

6. Stwarzanie żołnierzom tyłów dobrych warunków socjalno-bytowych oraz motywacji do efektywnej i wydajnej pracy na rzecz walczących wojsk.

7. Spełnianie czynności kierowniczych w procesie zabezpieczenia tyłowego wojsk, takich jak:

- ciągłe zbieranie, analizowanie i ocenianie informacji o sytuacji tyłowej, bojowej, terenowej i czasowej;

- podejmowanie decyzji o zabezpieczeniu tyłowym wojsk;

- planowanie zabezpieczenia tyłowego wojsk;

- stawianie zadań i organizowanie współdziałania ich wykonawców;

- egzekwowanie wykonywania zadań przez szefostwa służb kwatermistrzowskich i jednostki tyłowe armii oraz kwatermistrzostwa wojsk podległych;

- składanie meldunków danych tyłowych do zamiaru i decyzji dowódcy armii oraz meldunków okresowych do wyższego przełożonego.

Wymienione funkcje dowodzenia tyłami mają charakter stały, występują w każdym warunkach operacyjnych, dotyczą bowiem przygotowania i utrzy-

manie gotowości oraz sprawności tyłów, szczególnie funkcje oznaczone numerami od 1 do 6; natomiast funkcja nr 7 i wyszczególnione jej czynności dotyczą kierowania zabezpieczeniem tyłowym armii w operacji zaczepnej lub obronnej. Tak więc, zgodnie z tematem tego opracowania, nie wszystkie funkcje dowodzenia tyłami będą stanowiły treść opisu, lecz tylko czynności kierowania tyłami wyszczególnione w punkcie ósmym.⁷ Jednakże w treści opracowania, pojęcia: "dowodzenie tyłami" i "kierowanie zabezpieczeniem tyłowym wojsk armii" używa się zamiennie, co logicznie nie jest sprzeczne, a różnica pojęć wynika tylko z zakresu ich treści.

Opracowanie na temat: "Kierowanie zabezpieczeniem tyłowym armii w operacji zaczepnej i obronnej", w ujęciu systemowym /całościowym/, wymaga odpowiedzi na szereg ważniejszych pytań:

1. Jakie są organy dowodzenia tyłami i jakie są ich zadania?
2. Jak jest zorganizowane TSD armii w pasie armii?
3. W jakie techniczne środki dowodzenia wyposażone są tyłowe organy dowodzenia armii?
4. Jaka jest metodyka i formy kierowania zabezpieczeniem tyłowym przez organy dowodzące tyłami armii?
5. Jakie są i jaką mają formę oraz treść dokumenty dowodzenia tyłami armii?

Kolejność i treść odpowiedzi w ogólnych zarysach określają układ tego opracowania, którego szczegółowy porządek zawiera opis treści.

1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZADANIA ORGANÓW DOWODZENIA TYŁAMI ARMII

Do organów dowodzenia tyłami należą:

- dowódca armii z tytułu jednoosobowej odpowiedzialności za armię w tym i jej jednostki tyłowe;
- szef sztabu armii jako koordynator działania wojsk armii i ich wszechstronnego zabezpieczenia.

Oprócz wyżej wymienionych organów dowodzenia, do kierowania zabezpieczeniem tyłowym armii należą wyspecjalizowane organy, tzw. "tyłowe organy dowodzenia" /TOD/, które w języku potocznym określa się także jako "kwatermistrzostwo".

1.1. Struktura organizacyjna tyłowych organów dowodzenia armii^{1/}

Tyłowymi organami dowodzenia armii są następujące osoby funkcyjne i zespoły kierownicze:

- a/ kwatermistrz armii - zastępca dowódcy;
 - b/ zastępcy kwatermistrza armii:
 - szef sztabu kwatermistrzostwa - pierwszy zastępca kwatermistrza
 - zastępca ds. politycznych - szef wydziału politycznego;
 - szef służby zdrowia armii /jednocześnie stojący na czele szefostwa służby zdrowia/;
 - c/ sztab kwatermistrzostwa armii, który składa się z:
 - oddziału operacyjnego, którego szef zastępuje szefa sztabu w czasie jego nieobecności na TSD;
 - wydziału planowania materiałowego;
 - wydziału łączności tyłów;
 - starszego oficera ds. wykorzystania zasobów miejscowych;
 - starszego oficera ds. informatyki;
 - stacji obliczeniowo-analitycznej skazań;
 - kancelarii sztabu i służb kwatermistrzowskich.
- Ponadto kwatermistrzowi armii, a zwykle z jego ramienia - szefowi sztabu kwatermistrzostwa podlegają dwie jednostki zabezpieczenia TSD armii, tj.
- batalion łączności TSD;
 - batalion zabezpieczenia TSD;
- d/ szefostwa i wydziały służb kwatermistrzowskich:
 - szefostwo służby zdrowia /w składzie trzech wydziałów: leczniczo-owakuacyjny, epidemiologii i weterynarii, zaopatrzenia medycznego/;

1/ Patrz również schemat - załącznik 1.

- szefostwo służby komunikacji wojskowej w składzie dwóch wydziałów: planowania i przewozów, oraz przygotowania i eksploatacji dróg
- szefostwo służby MPS;
- szefostwo służby żywnościowej;
- szefostwo służby mundurowej;
- wydział finansowo-ekonomiczny;
- wydział handlu wojskowego;
- starszy inspektor ds. kwaterunkowych i przeciwpożarowych.

1.2. Zakres odpowiedzialności organów dowodzenia tyłami armii

a/ Dowódca armii ponosi całkowitą odpowiedzialność za zabezpieczenie tyłowe podporządkowanych mu wojsk i bezpieczeństwo tyłów. Dowodzi on tyłami przez kwatermistrza armii.

b/ Szef sztabu armii powinien stale informować kwatermistrza o przyezłych działaniach bojowych, zamiarach i decyzjach dowódcy, zmianach sytuacji operacyjnej oraz zapewnić współdziałanie wojsk i tyłów w zakresie zabezpieczenia tyłowego wojsk i bezpieczeństwa tyłów, a także zapewnić łączność dowodzenia tyłami.

c/ Kwatermistrz armii odpowiada za dowodzenie tyłami armii i realizację zabezpieczenia tyłowego, wykonując w tym celu następujące zadania:

- wszechstronne przygotowanie TOO i jednostek tyłowych do sprawnego funkcjonowania w polowym systemie zabezpieczenia tyłowego;
- w okresie przygotowania operacji złożenie dowódcy armii meldunków danych tyłowych do zamiaru i decyzji operacyjnej, powzięcie decyzji i posiadanie planu zabezpieczenia tyłowego armii, terminowe przygotowanie rozkazu tyłowego i zarządzeń tyłowych oraz postawienie zadań tyłowych zwięzłym taktycznym i oddziałom oraz jednostkom tyłowym;
- w toku operacji - bieżące kierowanie realizacją zabezpieczenia tyłowego zgodnie z rozkazem tyłowym, planem zabezpieczenia tyłowego i odpowiednio do zaistniałej sytuacji;
- utrzymanie współpracy ze sztabem, dowódcami i szefami rodzajów wojsk i służb w celu sprawnego i skutecznego kierowania zabezpieczeniem tyłowym wojsk armii;
- organizowanie i egzekwowanie wykonania zadań zabezpieczenia tyłowego i technicznego wojsk w zakresie podległych mu służb;
- przygotowanie i utrzymanie dróg kołowych dla potrzeb tyłów, służb technicznych i szefostw rodzajów wojsk;
- zapewnienie środków transportowych do dowozu i ewakuacji wszyst-

kich rodzajów środków materiałowych, sprzętu /z wyjątkiem transportu do dowozu rakiet/ i ewakuacji rannych oraz innych przewozów wojskowych:

- rozmieszczenia, przesuwanie i bojowe zabezpieczenie tyłowych i technicznych elementów ugrupowania oraz utrzymanie armijnych dróg samochodowych, po uzgodnieniu z szefem sztabu, szefem wojsk inżynieryjnych i zastępcą dowódcy ds. technicznych;

- ✓ - organizacja zabezpieczenia technicznego tyłów armii we współpracy z zastępcą dowódcy ds. technicznych;

- organizacja wykorzystania zasobów miejscowych i zdobyczy wojennej w paśmie armii;

- organizacja, we współpracy ze sztabem tyłów frontu, zabezpieczenia ewakuacji i warunków bytowych jeńcom wojennym wziętym przez armię do niewoli;

- zapewnienie niezbędnych informacji, środków łączności i transportowych oraz warunków bytowych wszystkim organom dowodzenia rozmieszczonym na TSD armii.

d/ Sztab kwatermistrzostwa, jako pomocniczy organ dowodzenia tyłami armii, odpowiada za:

- organizację tyłów w paśmie armii, odpowiednio do sytuacji operacyjnej i terenu;

- organizację dowozu sprzętu i środków materiałowych oraz ewakuację transportem samochodowym w drodze powrotnej /po dowozie/;

- posiadanie aktualnych danych o sytuacji operacyjnej i tyłowej armii i udostępnienie ich organom dowodzenia na TSD /oraz SD i ZSD armii, za pośrednictwem grup operacyjnych tyłów/;

- prowadzenie ciągłej analizy i oceny sytuacji tyłowej armii oraz opracowywanie dla kwatermistrza armii danych tyłowych /wniosków i propozycji/ do jego decyzji i decyzji dowódcy armii;

- terminowe doprowadzenie zadań tyłowych do wojsk i jednostek tyłowych armii oraz żądanie od nich terminowego składania meldunków tyłowych;

- opracowywanie dokumentów dowodzenia tyłami i ich właściwe wykorzystanie w procesie kierowania zabezpieczeniem tyłowym;

- zapewnienie warunków sprawnego funkcjonowania TSD armii oraz bezpieczeństwa i bytowania stanu osobowego tego stanowiska.

e/ Służby kwatermistrzowskie armii odpowiadają za:

- wyposażenie wojsk i służb armii w sprzęt techniczny /każda w swoim zakresie/, jego ukończenie oraz dbałość o właściwą eksploatację, obsługę i remont;

- określenie /naliczenie/ potrzeb materiałowych wojsk i służb armii, na podstawie norm, zasad zaopatrywania i zadań w operacji /bez żądania oddolnych zapotrzebowań na środki masowego zużycia/;

- organizowanie gromadzenia /wg etatów i norm/ zapasów środków materiałowych, techniczno-tyłowych i transportowych w wojskach, składach armijnych, jednostkach medycznych i transportowych armii, pochodzących z różnych źródeł: własnych, zasobów miejscowych i zdobyczy oraz przetwórstwa i odzysku;

- organizowanie we współpracy ze sztabem kwat. i służbą komunikacji wojskowej armii oraz frontu:

- dowozu zaopatrzenia do dywizji, jednostek rodzajów wojsk i służb w niezbędnej ilości, asortymencie i czasie;

- ewakuacji rannych i chorych z punktów medycznych wojsk do BSZF;

- ewakuacji materiałowej, sprzętu kwatermistrzowskiego do odpowiednich jednostek remontowych armii i frontu;

- organizowanie wydajnej i na wysokim poziomie technologicznym produkcji i przetwórstwa, usług naprawczych, remontowych, handlowo-bytowych, sanitarnohigienicznych i laboratoryjnych;

- zapewnienie właściwej pomocy medycznej rannym i chorym na punktach medycznych i w czasie ewakuacji;

- utrzymanie dróg i przepraw wykorzystywanych jako armijne drogi samochodowe;

- organizowanie i nadzorowanie zabezpieczenia przeciwpożarowego budynków wykorzystywanych przez wojska i tyły armii;

- organizowanie ochrony, ewidencji i ewakuacji zdobyczy wojennej;

- prowadzenie ogólnej ewidencji rannych i chorych oraz stanu sprzętu i środków materiałowych w zakresie swoich służb.

f/ Spośród oficerów sztabu i służb kwatermistrzowskich wydziela się grupy operacyjne tyłów /GOT/ na SD i ZSD armii w celu czasowego przejęcia dowodzenia tyłami w razie "awarii" TSD oraz wymiany informacji operacyjnych i tyłowych między tymi stanowiskami, a także do pomocy kwatermistrzowi i jego zastępcom, którzy czasowo wykonują zadania kierownicze na SD lub ZSD.

1.3. Wydzielenie tyłowych organów dowodzenia armii z kwatermistrzostwa okręgu wojskowego

Wydzielenie kwatermistrzostwa armii następuje w drodze zaplanowanego podziału istniejącego w czasie pokoju kwatermistrzostwa OW. Na funk-

cję kwatermistrze armii może być powołany oficer będący kwatermistrem OW lub szef sztabu kwatermistrzostwa czasu „P”. Sztab i służby kwatermistrzostwa armii powstają z podziału macierzystych komórek kwatermistrzostwa OW.

Do wydzielonego kwatermistrzostwa armii powinno wchodzić około 2/3 stanu oficerów kadrowych kwatermistrzostwa OW czasu „P” i 1/3 może być powołana na podstawie przydziału mobilizacyjnego oficerów sztabu, szefostw rodzajów wojsk i służb OW, oraz uczelni wojskowych.

Oficerowie zaplanowani do kwatermistrzostwa armii powinni być bardzo dobrze przygotowani pod względem operacyjno-tyłowym, oraz mający dobre zdrowie.

2. ORGANIZACJA TSD W OPERACJI ARMIJNEJ

Organizacja TSD obejmuje skład organów dowodzenia i jednostek zabezpieczenia, ich ugrupowanie w rejonie rozwinięcia oraz rozmieszczenie TSD w stosunku do stanowiska dowodzenia i elementów ugrupowania tyłów armii, a także jego przesuwania w toku operacji.

2.1. Skład organów dowodzenia i jednostek zabezpieczenia TSD oraz ich ugrupowanie w rejonie rozwinięcia

Tyłowe stanowisko dowodzenia jest miejscem rozmieszczenia i pracy kierowniczej następujących organów dowodzenia i jednostek:

a/ organów dowodzenia:

- kwatermistrzowskich /tyłowych/, tj. kwatermistrze, sztabu i służb kwatermistrzowskich;

- technicznych w tym zastępcy dowódcy do spraw technicznych, sztabu i służb technicznych;

- polityczno-partyjnych, uzupełnień, kadrowych i organów prewencyjnych należących do dowództwa armii;

b/ jednostek zabezpieczenia:

- batalionu łączności TSD;

- batalionu zabezpieczenia TSD.

TSD armii rozwija się w rejonie o powierzchni 3-4 km² poza dużymi osiedlami, dużymi obiektami przemysłowymi i komunikacyjnymi, energetycznymi itp., ale mającym dobrą sieć dróg, ukrycia naturalne i warunki maskowania, budowy ukryć ziemnych i obrony przed nieprzyjacielem atakującym z lotu.

Skład osobowy TSD armii rozmieszcza się do pracy i odpoczynku w

autobusach sztabowych, namiotach, budynkach murowanych lub schronach drewniane-ziemnych i kontenerowych.

Ścisły rejon TSD obejmuje grupę dowodzenia, tj. I i II rzut organów dowodzenia, węzeł łączności oraz tzw. "podwozie", w których znajdują się batalion zabezpieczenia, zapasowy zestaw środków łączności i wymieniona grupa czynnych stacji radiowych i radioliniowych, a także hotel, kasyno i inne urządzenia bytowe.

Za funkcjonalność i bezpieczeństwo TSD odpowiada szef sztabu kwatermistrzostwa i komendant ochrony. Z kolei za transport i warunki bytowe - dowódca batalionu zabezpieczenia TSD, a za łączność - dowódca batalionu łączności TSD. Za całość TSD odpowiada jego dowódca - kwatermistrz armii.

Przykładowy wariant ugrupowania elementów TSD w rejonie rozwinięcia - przedstawiono na rysunku - załącznik 2.

2.2. Miejsce TSD w systemie stanowisk dowodzenia armii i jego przesuwania w toku operacji zaczepnej

W systemie armijnych stanowisk dowodzenia TSD jest trzecim stanowiskiem za ZSD i SD, a pod względem stanu osobowego organów dowodzenia - najliczniejszym.

TSD rozmieszcza się za SD w odległości do 30 km, tj. w natarciu 60-80 km od linii bojowej styczności wojsk i w obronie do 120 km. W operacji zaczepnej TSD przesuwa się 1 raz na 1-2 doby, natomiast w operacji obronnej - w zależności od sytuacji operacyjnej.

Czas zwijania TSD trwa 3 godz., a rozwijanie 4-6 godz. z nawiązaniem łączności. Długość kolumny marszowej TSD wynosi 16 km. Jednakże TSD z reguły nie marszeruje w jednej kolumnie lecz w dwóch-trzech rzutach:

- pierwszy rzut składa się z grupy rekonesansowej, zestawu odwodowego łączności i niezbędnych sił i środków zabezpieczenia;
- drugi rzut stanowią tylowe i techniczne organy dowodzenia;
- trzeci rzut pozostałe organy dowodzenia i jednostki zabezpieczenia.

Nowe miejsce TSD wybiera sztab kwatermistrzostwa armii, uzgadnia je ze sztabem armii, po czym organizuje rekonesans i przesunięcie TSD, które powinno następować po przesunięciu SD /a nie jednocześnie/.

Zwinięcie łączności i przerwanie dowodzenia tyłami ze starego miejsca TSD następuje po przejściu dowodzenia z nowego rejonu rozmieszczenia. Przesunięcie całości TSD może trwać do 8-12 godzin. O przesunięciu TSD składa się meldunek na SD armii i TSD frontu.

3. TECHNICZNE ŚRODKI DOWODZENIA TYŁAMI ARMII

Do technicznych środków dowodzenia tyłami zalicza się: środki łączności, elektroniczną technikę obliczeniową, urządzenia dokumentujące i powielające informacje, środki transportu organów dowodzenia i szeregi innych urządzeń należących do tzw. "techniki organizacyjnej" /orgatechnika/^{2/}.

3.1. Charakterystyka łączności w relacjach dowodzenia tyłami armii

Łączność w relacjach dowodzenia tyłami z TSD armii /w dwóch położeniach/, zapewnia batalion łączności, rozwijając dwa niezależne węzły łączności.

W relacjach dowodzenia tyłami z TSD armii tylko ABMZ ma kompanię łączności, natomiast TSD dywizji i SD bde armii, bmsz LWL - plutony łączności, a TSD pozostałych ZT i oddziałów rodzajów wojsk armii oraz SD pozostałych jednostek tyłowych /medycznych i bcht/ - mają tylko drużyny łączności.

Siły i środki łączności pozwalają na zorganizowanie następujących rodzajów i relacji łączności:

z TSD armii do TSD frontu:

- radiową - nieutejawnioną;
- radioliniową - nieutejawnioną, utejawnioną i transmisji danych;
- specjalną - szyfrową i kodową.

W relacjach armijnych, tj. z TSD armii:

- a/ łączność radiową, nieutejawnioną w relacjach do: SD OW, SD i ZSD armii, TSD dywizji, SD związków i oddziałów tyłowych;
- b/ łączność radioliniowo-przewodową w relacjach do: SD OW, SD i ZSD armii - utejawnioną, nieutejawnioną i transmisji danych;
- c/ łączność radioliniową w relacjach do: SD ABMZ, SD ABR - nieutejawnioną;
- d/ łączność specjalną w relacjach do: SD OW, SD i ZSD armii - szyfrową i kodową /urządzenia szyfrowe i tabele rozmównicze/;
- e/ przez wojskową pocztę polową przesyłanie korespondencji tajnej i jawnej do armijnych /podległych/ związków i oddziałów tyłowych.

2/ Z uwagi na cel, w opracowaniu tym zamierza się przedstawić tylko najważniejsze techniczne środki dowodzenia, tj. środki użyte w relacjach łączności oraz wybrane zagadnienia podsystemu automatyzacji dowodzenia tyłami.

3.2. Charakterystyka armijnego podsystemu automatyzacji dowodzenia tyłami^{3/}

Charakteryzując armijny podsystem automatyzacji dowodzenia tyłami, wyjaśnia się, że nie istnieje automatyczne dowodzenie, nadal dowodzi człowiek - dowódca, tyłami - kwatermistrz. Natomiast komputery i inne urządzenia mechaniczne i elektroniczne tylko wspomagają kierowniczą pracę dowódców, kwatermistrzów oraz ich sztabów i służb.

Doświadczenia armii państw NATO w zakresie budowy i funkcjonowania automatycznych systemów dowodzenia pozwoliły na sformułowanie następujących zasad^{4/}:

- mimo automatyzacji muszą nadal obowiązywać zasady taktyki oparte na stawianiu zadań wykonawcom;
 - niedopuszczalna jest bezpośrednia ingerencja w kompetencje podległych dowódców;
 - żaden sztab nie może mieć bezpośredniego dostępu do banku danych innego sztabu;
 - informacje mogą wychodzić ze sztabu dopiero po wyrażeniu na to zgody dowódcy /szefa w tym z TSD - kwatermistrza/;
 - należy uwzględnić obowiązującą strukturę wojsk i tyłów oraz zasady dowodzenia;
 - do przesyłania informacji należy wykorzystywać istniejące systemy łączności;
 - wydajność systemu informatycznego zależy w głównej mierze od możliwości transmisji danych przez system łączności;
 - system dowodzenia musi być zdolny do szybkiego przejścia na kierowanie bez użycia środków informatyki /lub częściowego ich użycia/.
- Według podobnych zasad jest budowany połowy zautomatyzowany podsystem dowodzenia tyłami /PZPOT/ pkt. "POLAR-RPO" /ruchomy punkt obliczeniowy/. Obejmuje on: TSD armii, frontu i wojsk lotniczych, a także SD takich związków tyłowych, jak: ABMZ, FBMZ i TBF. Z komputerami pracującymi w RPO współpracują - na szczeblu dywizji oraz związków tyłowych służby zdrowia i komunikacji wojskowej frontu - urządzenia łączności zwane ADK-11.

Głównym przeznaczeniem PZPOT "POLAR-RPO" jest:

- skrócenie czasu przepływu informacji w relacjach dowodzenia, które ten podsystem obejmuje;

3/ Patrz schemat - załącznik 3.

4/ Wykorzystanie ETO w siłach lądowych RFN. Wojskowy Przegląd Zagraniczny nr 2 /120/, s. 76.

- wykonanie obliczeń /przetwarzania danych/ według odpowiednich programów :

- wydawania informacji z komputera osobom sztabu i służb kwatermistrzowskich armii wyposażonych w punkty abononokie lub z dowolnej końcówki po zgłoszeniu się upoważnionego użytkownika RPO.

W PZPDT wyróżnia się trzy poziomy. Najniższy poziom w strukturze organizacyjnej wojsk i tyłów stanowi szczebel związku taktycznego. Informacje z pz, poz, pa /w układzie sformalizowanych dokumentów/ mogą być przesyłane do TSD dywizji przez urządzenia transmisji danych lub dalekopisem, będących w kwatermistrzowskim wozie dowodzenia ADK-11, natomiast w sytuacji koniecznej przez telefon, radiostację lub łącznika. Na bazie ADK-11 na TSD dywizji utworzone są punkty zbierania informacji /PZI/ napływających z TSD pułków, wyposażonych również w wozy ADK-11 /w tym UTD/ oraz z pozostałych jednostek dywizji- sposobem tradycyjnym. Zbioreczy meldunek tyłowy dywizji jest przesyłany przez UTD ADK-11 do komputera RPO na TSD armii.

Drugi poziom PZPDT tworzy szczebel armii, którego TSD wyposażone jest w komputerowy zestaw RPO - zasilany jest informacjami z ZT i ABMZ kanałami transmisji danych ADK-11. Natomiast dane tyłowe z jednostek rodzajów wojsk i tyłowych nie posiadających ADK-11, zbiera się sposobami i technikami tradycyjnymi i wprowadza do pamięci komputera przez sztab i służby tyłowe według odpowiednich ustaleń. Według założeń PZPDT, ABMZ będzie również wyposażona w komputer RPO i dane o jej stanie będą przekazywane na TSD armii w bezpośredniej relacji międzykomputerowej.

Trzeci poziom PZPDT obejmuje TSD frontu również wyposażone w RPO z takim samym komputerem jak RPO TSD armii. Informacje między RPO TSD armii i RPO TSD frontu będą przekazywane automatycznie przez łącza międzykomputerowe.

Aktualnie istniejące programy komputerowe pozwalają na wykorzystanie przetworzonych następujących danych dla szczebla armii i frontu :

1. Rozmieszczenie jednostek tyłowych wszystkich szczebli organizacyjnych od pułku do frontu i ich zdolności do wykonywania zadań.

2. Stan i możliwości jednostek tyłowych wszystkich szczebli organizacyjnych frontu.

3. Dokonanie podziału limitu środków materiałowych głównych służb kwatermistrzowskich.

4. Opracowanie planu zabezpieczenia materiałowego armii /frontu/ na okresy :

- przegrupowania wojsk z obszaru kraju do rejonu działań /wyjściowego/;

- operacji zaczepnej lub obronnej;

5. Wyprowadzenie stanu środków materiałowych na podstawie dobowych meldunków tyłowych.

6. Stan załadunku środków materiałowych na samochody batalionów transportowych. Ponadto na użytek służb kwatermistrzowskich można wykonać technikę komputerową;

7. Plany zabezpieczenia wojsk w npe i żywność.

8. Obroty środków materiałowych w składach ABMZ.

9. Rozdzielniki materiałowe dla wojsk armii, jako dyspozycje zaopatrzenia ich przez składy npe i żywnościowy.

10. Ruch rannych i chorych w armii.

Dostęp do informacji zapisanych w pamięci komputera lub przetworzonych /jak w wyżej wymienionych punktach/ oraz inicjowanie tych obliczeń jest możliwe z końcówek abonenckich zainstalowanych w miejscach pracy następujących komórek organizacyjnych sztabu i służb kwatermistrzowskich na TSD:

1. W sztabie kwatermistrzostwa:

a/ centrum dowodzenia - końcówka abonencka - monitor mażoekranowy z klawiaturą;

b/ wydział kierunków i informacji - przez st. oficera informatyki:

- monitor mażoekranowy z klawiaturą;

- drukarka mozaikowa;

c/ w wydziale planowania materiałowego:

- monitor mażoekranowy z klawiaturą;

- drukarka mozaikowa.

2. W szefostwach służb: npe, komunikacji wojskowej, żywnościowej, zdrowia - monitor mażoekranowy z klawiaturą.

W skład zestawu RPO wchodzi następujące urządzenia:

- aparatornia RPO /dwa mikrokomputery aktualnie marki MERA-GOW;

w produkcji jest doskonalszy komputer/ dostosowana do połączenia kablowego z punktami abonenckimi /zwanymi też terminalami/;

- aparatura utajnionej transmisji danych;

- radiostacje i radiolinie łączności;

- agregat prędotwórczy PAD-30;

- wóz kablowo-abonencki;

- samochód UAZ.

4. ORGANIZACJA, METODYKA I WAŻNIEJSZE DOKUMENTY DOWODZENIA TYŁAMI ARMII

Należy przypuszczać, że sposoby użycia wojsk szczególnie operacyjnych są opracowane przez właściwe dowództwa i sztaby w czasie pokoju. Teza ta z kolei pozwala założyć, że są opracowane w czasie "P" nie tylko plany mobilizacji wojsk i tyłów, ale również plany ich przegrupowania do obszaru działań i użycia w operacji. Założenia wyżej wymienione mogą zmienić metodykę kierowniczej pracy dowódcy armii i sztabu oraz tyłowych organów dowodzenia przypadającej na okres przygotowania operacji zaczepnej lub obronnej armii. Zmiana metodyki może polegać przeważnie na nie opracowaniu dokumentów dowodzenia tyłami, takie bowiem /do pierwszej operacji/ mogą znajdować się w dowództwie armii, lecz na ich weryfikacji i uaktualnieniu w świetle zaistniałej sytuacji.

W celu nadania treści tego rozdziału większego waloru dydaktycznego rezygnuje się z założenia, że istnieją dokumenty dowodzenia tyłami zawczasu /w czasie "P"/ opracowane i zakłada się /jak na ćwiczeniach/, że metodyka dowodzenia /czynności kierownicze/ musi być pełna a dokumenty dowodzenia wymagają opracowania od nowa.

4.1. Metodyka i dokumenty dowodzenia tyłami armii w okresie przygotowania operacji

Okres przygotowania operacji armijnej może trwać 2-3 dni^{5/}. Okres przygotowania pierwszej operacji armijnej może rozpocząć się w stanie pełnej gotowości bojowej /przed lub w czasie mobilizacji/ lub nawet w czasie marszu wojsk do rejonu wyjściowego do operacji^{6/}.

Zakłada się, że CZYTELNIK zainteresowany tematem armijnym ma opanowaną metodykę prowadzenia analiz i ocen, kalkulacji liczbowych, meldowania sytuacji i propozycji oraz stawiania zadań wykonawcom i wytycznych szefom służb i sztabu kwatermistrzowskiego. Zatem wyłożona w dalszej treści metodyka dowodzenia tyłami w okresie przygotowania operacji wyrażać się będzie w: wykazaniu kolejnych czynności kierowniczych kwatermistrza i jego tyłowych organów dowodzenia w powiązaniu z czynnościami dowodzenia dowódcy i sztabu armii; określaniu cech tych czynności i przedstawianiu wzorów ważniejszych dokumentów.

5/ Patrz wydawnictwo pt.: "Przygotowanie i prowadzenie operacji zaczepnej frontu koalicyjnego", sygnat. szkol. 632/84, s. 70.

6/ Patrz załącznik 4.

Będzie to metodyka dowodzenia wynikająca z głównej metody /regulaminowej/ zwanej: "metodą równoległego przygotowania walki".

Określenie przygotowania operacji armijnej, według kryterium celu wykonywanych czynności dowódczo-sztabowych w tym czasie, można podzielić na trzy podokresy:

- pierwszy - podokresie przygotowania zamiaru operacyjnego dowódcy i wojsk armii do rozpoczęcia operacji;
- drugi - podokresie decyzyjno-planistyczny;
- trzeci - podokresie kontrolno-konsultacyjny^{7/}.

4.1.1. Czynności kwatermistrza, sztabu i służb kwatermistrzowskich w pierwszym podokresie - "przygotowania zamiaru i wojsk do operacji"

Głównym celem tego podokresu jest opracowanie zamiaru operacyjnego i zamiaru zabezpieczenia tyłowego wojsk w operacji oraz przygotowanie wojsk i tyłów armii do działania w toku operacji. Czynności kierownicze kwatermistrzostwa armii, wykonywane w pierwszym podokresie, mogą być następujące:

1. Przygotowanie sztabu i służb kwatermistrzowskich do pracy kierowniczej nad przygotowaniem operacji armijnej w zakresie zabezpieczenia tyłowego; podstawą do tego jest zawiadomienie /sygnał/ ze sztabu armii /z SD lub ZSD/.

2. Zapoznanie się kwatermistrza armii - od dowódcy lub szefa sztabu armii z:

- sytuacją polityczną i operacyjną /jeżeli rozpoczęła się już wojna/;
- zadaniem armii w świetle wstępnego zarządzenia bojowego frontu;
- wstępnym zarządzeniem tyłowym frontu;
- zamiarem operacyjnym dowódcy i
- wytycznymi dowódcy dla tyłów oraz
- kalkulacją czasu i harmonogramem pracy dowódcy i sztabu w okresie przygotowania operacji armijnej.

Kwatermistrz, jako zastępca dowódcy armii może brać czynny udział w opracowaniu zamiaru operacyjnego, składając przy tym dowódcy ustny meldunek danych tyłowych do zamiaru.

W tej fazie organizowania operacji, meldunek danych tyłowych do zamiaru dowódcy może zawierać informacje o: stanie zabezpieczenia tyłowego wojsk armii; stanie, położeniu i możliwościach jednostek tyłowych armii oraz zadania tyłów dla przygotowania wojsk armii do operacji.

^{7/}Patrz także do załącznika 5.

3. Analiza i ocena wyżej wymienionych danych i w jej wyniku:

- ustalenie pilnych zadań tyłów i sposobów ich wykonania dla przygotowania wojsk i tyłów do działania w operacji;

- kalkulacja czasu tyłów w tym określenie terminów wykonania zadań tyłów;

- opracowanie danych tyłowych /treści/ dla dołączenia ich do wstępnych zarządzeń bojowych, przekazywanych wojskom przez sztab, dowództwa i szefostwa rodzajów wojsk i służb i wstępnych zarządzeń tyłowych dla jednoatek tyłowych armii, jeżeli w tym czasie zostały już zmobilizowane /wzory wstępnych zarządzeń tyłowych w operacji zaczepnej - załącznik 6, w operacji obronnej - załącznik 7/;

- opracowanie zamiaru tyłowego, wytycznych dla sztabu i szefów służb w celu przygotowania dla kwatermistrza propozycji do decyzji o zabezpieczeniu tyłowym armii w operacji.

4. Przeprowadzenie informowania operacyjno-tyłowego na TSD armii dla oficerów sztabu i szefów służb kwatermistrzowskich /kwatermistrz osobiście lub przez szefa sztabu kwatermistrzostwa, albo też przez kierownika grupy operacyjnej tyłów, który do czasu tej czynności pracuje razem z kwatermistrem na SD lub ZSD/ w celu zapoznania wymienionych osób funkcyjnych z treścią czynności, wymienionych w punkcie 2 i 3.

4.1.2. Czynności kwatermistrza, sztabu i służb kwatermistrzowskich w drugim podokresie - "decyzyjno-planistycznym"

5. Zapoznanie się z dyrektywą tyłową dowódcy frontu dla armii^{8/}. Otrzymanie tego dokumentu i dyrektywy operacyjnej /w pracy dowództwa armii, w tym i tyłowych organach dowodzenie/ rozpoczyna dowodzenie oparte o pełne podstawy /dyrektywy przełożonego/ pozwalające na spracyzowanie decyzji tyłowej i doprowadzenie jej do wykonawców oraz opracowanie planu zabezpieczenia tyłowego.

6. Pełna, dalsza analiza i ocena sytuacji operacyjnej i tyłowej i w czasie jej prowadzenia wysłuchanie danych /propozycji/ meldowanych przez oficerów sztabu i szefów służb tyłowych /może tylko wchodzących w skład GOT, jeżeli ta czynność będzie wykonywana na SD lub ZSD/.

8/ Patrz kanwa /sformalizowana/ treści wyciągu z dyrektywy tyłowej dowódcy frontu dla armii, wydawnictwo ASG WP, Zeszyt nr 4, pt.: "Wyciągi z dyrektywy tyłowej frontu w operacji zaczepnej", nr bibl. PF-2589.

7. Z kolei kwatermistrz, mając pełne dane w tym dyrektywę tyłową frontu dla armii, zamiar operacyjny dowódcy oraz sytuację operacyjną i tyłową wojsk, a także położenie i stan tyłów armii - opracowuje decyzję o zabezpieczeniu tyłowym armii /w nakazanej operacji/ w formie "meldunku danych tyłowych do decyzji dowódcy armii"^{9/}. Kwatermistrz składa meldunek dla dowódcy na SD armii w czasie określonym w harmonogramie pracy dowództwa armii.

8. Jednocześnie z opracowywaniem meldunku danych tyłowych do decyzji dowódcy armii przez kwatermistrza i na tej podstawie, wyspecjalizowany zespół oficerów sztabu i służb kwatermistrzowskich opracowuje projekt rozkazu tyłowego^{10/}. Jednocześnie opracowanie meldunku danych tyłowych ... i rozkazu tyłowego pozwoli na przyspieszone wydanie tego rozkazu przez dowódcę /przez akt podpisu/ i z kolei przyspieszone doprowadzenie zadań tyłowych do wykonawców. Wykonawcami rozkazu tyłowego dowódcy są wojska i tyły armii.

Rozkaz tyłowy dowódcy armii doprowadza się do wykonawców w następujących formach:

a/ rozkazu tyłowego dla dywizji^{11/}, potocznie zwanego "wyciągiem z rozkazu tyłowego" /lub zarządzenia tyłowego/ - do dywizji zmechanizowanych i pancernych, i innych, będących w składzie armii oraz na jej zabezpieczeniu tyłowym; rozkazy te /wyciągi/ lub zarządzenia opracowuje sztab kwatermistrzostwa armii;

b/ zarządzeń bojowych, zawierających odpowiednie treści z rozkazu tyłowego dowódcy, które wydają dowódcy i szefowie rodzajów wojsk i służb dla podległych im związków i oddziałów; dane z rozkazu tyłowego dowódcy do zarządzeń bojowych dowództw i szefostw rodzajów wojsk i służb, na SD armii, udostępnia grupa operacyjna tyłów, a na TSD armii - oddział operacyjny sztabu kwatermistrzostwa;

c/ zarządzeń tyłowych dla jednostek tyłowych armii^{12/}, które opracowują:

9/ Patrz wzór meldunku ... - załącznik 8.

10/ Patrz: - wzór rozkazu tyłowego armii w operacji zaczepnej - załącznik 9;
- wzór rozkazu tyłowego armii w operacji obronnej - załącznik 10.

11/ Patrz wzór rozkazu tyłowego dla dywizji - załącznik 11.

12/ Patrz wzory zarządzeń tyłowych dla:

- ABMZ; w operacji zaczepnej armii - załącznik 12;
w operacji obronnej armii - załącznik 13;
- bde - załącznik 14; - OZM - załącznik 17;
- mbw - załącznik 15; - kea - załącznik 18;
- bpepid - załącznik 16; - stacji krwiodawstwa - załącznik 19.

- sztab kwatermistrzostwa - dla ABMZ, bcht, bżab TSD, bż TSD;
- szefostwo służby komunikacji wojskowej dla bde;
- szefostwo służby zdrowia - dla jednostek medycznych.

Zarządzenie podpisują: kwatermistrz i szef sztabu kwatermistrzostwa oraz szef odpowiedniej służby;

d/ wytycznych dla oficerów sztabu i służb kwatermistrzowskich, a także przyjęcie treści rozkazu tyłowego do wykonania, za podpisem /właściwych szefów/ na egzemplarzu znajdującym się na TSD armii.

9. Wraz z opracowywaniem przez kwatermistrza meldunku danych tyłowych do decyzji dowódcy, redagowaniem przez sztab rozkazu tyłowego, inny wyspecjalizowany zespół, przy wsparciu komputerowym opracowuje "plan zabezpieczenia tyłowego armii w operacji zaczepnej /obronnej/^{13/}. Plan zabezpieczenia tyłowego armii w operacji opracowuje się w jednym egzemplarzu; po zatwierdzeniu przez dowódcę armii plan ten służy kwatermistrzowi i innym tyłowym organom dowodzenia do kierowania zabezpieczeniem tyłowym wojsk armii w toku operacji.

10. Jedną z istotnych czynności tyłowych organów dowodzenia w podokresie decyzyjno-planistycznym jest opracowanie planów działania poszczególnych służb kwatermistrzowskich i zatwierdzenie ich przez kwatermistrza armii.

W tym czasie sztab i służby kwatermistrzowskie przygotowują i wydają również szczegółowe wytyczne /niezależnie od wydanych zarządzeń tyłowych/ do współdziałania oraz specjalistycznej działalności podległych służb ZT i oddziałów oraz jednostek tyłowych armii.

4.1.3. Czynności kwatermistrzostwa armii w trzecim podokresie "kontrolno-konsultacyjnym"

Podokres kontrolno-konsultacyjny zamyka okres przygotowania operacji armijnej. W podokresie tym pozostają do wykonania dwie czynności: kontrola - pomoc w jednostkach i złożenie meldunku o gotowości tyłów armii.

13/ Patrz wzory:

- plan zabezpieczenia tyłowego armii w operacji zaczepnej /część graficzna na mapie/ - wyd. ASG WP wam. 3907/85 pt.: "Dowodzenie wojskami armii w operacji", w tym arkusz 45;
- legenda do planu zabezpieczenia tyłowego w operacji zaczepnej - załącznik 20;
- legenda do planu zabezpieczenia tyłowego armii w operacji obronnej - załącznik 21.

11. Kontrola-pomoc na na celu sprawdzenie gotowości wojsk armii do działań pod względem tyłowym i gotowości jednostek tyłowych do zabezpieczenia tyłowego wojsk w toku operacji, a także udzielenie tyłowym organom dowodzenia ZT i oddziałów oraz dowództwom jednostek tyłowych - wytycznych i konsultacji do organizowania wykonania ich zadań, zadań wymagających współdziałania z innymi jednostkami tyłowymi, ogólnowojskowymi i rodzajów wojsk. Do realizacji tej czynności kierowniczej, na podstawie planu sztabu armii wyjeżdża do wojsk liczne grono oficerów. Oficerowie kwatermistrzostwa uważnie kontrolują jednostki tyłowe armii i im udzielają im sultacyjnej pomocy oraz eliminują stwierdzone niedociągnięcia.

12. Oficerowie kontrolujący przekazują zebrane informacje o stanie gotowości jednostek do sztabu kwatermistrzostwa armii /dyżurnej służby operacyjnej/, który na tej podstawie i meldunków przesłanych przez jednostki tyłowe o ich stanie gotowości do działania - opracowuje meldunek o stanie gotowości tyłów i przekazuje go do sztabu na SD armii oraz sztabu kwatermistrzostwa na TSD frontu.

4.2. Dowodzenie tyłami armii w toku operacji

Po przyetąpieniu armii do wykonania nakazanej operacji zaczepnej lub obronnej, tj. po upływie okresu przygotowania i wykonaniu przedsięwzięć przygotowawczych wojsk i tyłów do działań oraz czynności dowodzenia /opisanych wyżej w 12 punktach - przed organami dowodzenia tyłowymi armii staje zadanie: "dowodzenie tyłami armii w toku operacji".

Celem dowodzenia tyłami armii w toku operacji jest: terminowe zaspokojenie potrzeb wojsk i zachowanie ich zdolności do prowadzenia działań bojowych /zaczepnych, obronnych/ oraz uchronienie tyłów od utraty zdolności do skutecznego zaopatrywania i obsługi wojsk i stwarzanie im do tego niezbędnych warunków w pace armii.

Podstawę dowodzenia tyłami armii w toku operacji stanowią:

- dyrektywa tyłowa frontu dla armii;
- rozkaz tyłowy armii /patrz załączniki 9 i 10/;
- plan zabezpieczenia tyłowego armii w operacji /patrz załączniki 20 i 21/;
- zamiar operacyjny na kolejną dobę operacji i doraźne wytyczne dowódcy armii dla tyłów;
- realna sytuacja wojsk i tyłów armii.

Ponadto kwatermistrz armii, sztab i służby kwatermistrzowskie w procesie dowodzenia tyłami kierują się stałymi aktami normatywnymi, wiedzą

i doświadczeniem z zakresu zabezpieczenia tyłowego wojsk, a także i umiejętnościami dowódczo-sztabowymi.

Mając ciągle na uwadze wyżej wymieniony cel i podstawy dowodzenia tyłami, tyłowe organy dowodzenia powinny konsekwentnie dążyć do realizacji nakazanych zadań, zawartych w dyrektywie tyłowej, rozkazie tyłowym, planie zabezpieczenia tyłowego i wytycznych dowódcy.

Dowodzenie tyłami armii wymaga nie tylko reakcji decyzyjnej na zdarzenia w procesie zaopatrywania i obsłudze wojsk, co jest właściwością dowodzenia taktycznego, lecz zasadniczo wymaga dowodzenia operacyjnego, tj. decydowania i stawiania zadań tyłowych z odpowiednim wyprzedzeniem. Zgodnie z tą tezą dowodzenie tyłami armii w toku operacji organizuje się w tzw. "dwudobowych cyklach organizacyjnych". Pierwsza doba dwudobowego cyklu jest "organizacyjna" - przeznaczona dla tyłowych organów dowodzenia na TSD, które w tym czasie organizują działanie tyłów na dobę następną - "wykonawczą". W ten sposób każda doba operacji armijnej jest:

- organizacyjna - w pracy kierowniczej TSD;
- wykonawcza - w pracy zaopatrzeniowej i obsługowej jednostek tyłowych armii oraz tyłów jej ZT i oddziałów.

W relacji dowodzenia: TSD - wykonawcy zadań tyłowych, dwudobowe cykle organizacyjne zazębiają się czasem jednej doby.

Przedstawione cykle organizacyjne są więc "mikromodelami" operacji armijnej, mają bowiem krótszy - dwudobowy wymiar czasu. W operacji armijnej ilość dwudobowych cykli organizacyjnych równa jest ilości dni trwania operacji /bitwy/, każdy bowiem dzień operacji otwiera nowy dwudobowy cykl organizacyjny.

Tyłowe organy dowodzenia armii, realizując dowodzenie tyłami w każdej dobie wykonują następujące czynności kierownicze:

1. Zbierają, wrysowują na mapach oraz zapisują w pamięci komputerów, dzienniku działań i osobistych zeszytach pracy oficerów /sztabu i służb kwatermistrzowskich i służby dyżurnej/ - informacje określające sytuację operacyjną i tyłową armii.

2. Dokonują analizy i oceny sytuacji pod kątem zadań tyłów, planu zabezpieczenia tyłowego oraz rozkazu tyłowego, zamiaru operacyjnego i wytycznych dowódcy armii, i na tej podstawie opracowują decyzję tyłową kwatermistrza na kolejną dobę operacji lub jako reakcję po szczególnym zdarzeniu /np. po masowych stratach tyłów/ do natychmiastowej realizacji.

Praktyka ćwiczeń wskazuje, że dowódca podejmuje zamiar operacyjny

1. udziela wytycznych dla tyłów w popołudniowych porach dnia; uzyskanie więc tych dewódzzych podatak do powzięcia przez kwatermistrza decyzji o zabezpieczeniu tyłowym wojsk armii w dobie następnej jest zbyt późne i nie zapewnia wykonawcom zadań tyłowych niezbędnego wyprzedzenia otrzymanych zarządzeń w stosunku do nadezanego terminu rozpoczęcia wykonywania zadań^{14/}.

3. Na podstawie decyzji tyłowej, sztab i służby kwatermistrzostwa opracowują zarządzenia tyłowe dla ZT, jednostek tyłowych oraz rodzajów wojsk i służb na kolejną dobę lub nieco dłuższe okresy działań i przekazuje je wykonawcom z niezbędnym /8-12 godz./ wyprzedzeniem terminów wykonawstwa /wzory zarządzeń patrz załączniki 12 do 19/.

4. Kontrolują stan, położenie i bezpieczeństwo jednostek tyłowych w rejonach rozwinięcia, stan ADS i obiektów drogowych w pasie tyłów armii oraz kolumn tyłowych na tych drogach, a także egzekwują pełne i terminowe wykonywanie zadań tyłowych.

5. Opracowują i składają meldunki tyłowe swoim przełożonym szczebla wyższego:

- sztab kwat. - opracowuje meldunek tyłowy armii dla kwatermistrza frontu;

- szefowie służb kwat. - opracowują i składają meldunki, dotyczące ich służb, przełożonym ze szczebla frontu.

Meldunki tyłowe armii za okres doby składa się w godzinach wieczornych /dokładny termin określa sztab kwat. frontu/ i przekazuje na piśmie drogą poczty polowej lub przez łączność utajnioną /szyfrową lub urządzenie transmisyjne danych, patrz punkt 3.1./.

Meldunek tyłowy powinien mieć formę dokumentu sformalizowanego oraz jednorodną w układzie i treści na wszystkich szczeblach organ. dowodzących wojsk, od pułku wwyż, przygotowane do przetwarzania w zautomatyzowanym podsystemie dowodzenia tyłami "POLAR-RPO" oraz do przekazywania przez techniczne środki łączności^{15/}.

14/ W ćwiczeniach szkoleniowych w ASG WP ćwiczące zespoły tyłowych organów dowodzenia po uprzednich konsultacjach ze sztabem i na podstawie dobrej znajomości sytuacji operacyjnej - same wypracowują niekiedy "prawdopodobny" zamiar operacyjny dowódcy, służący im do wypracowania decyzji tyłowej. Praktyka ćwiczeń przeważnie potwierdza trafności tego hipotetycznego zamiaru.

15/ Tradycyjny wzór sformalizowanego meldunku zawiera załącznik 22. Wzór meldunku do szybkiego utajnionego przekazywania jego treści na TSD frontu - zawiera wydawnictwo ASG WP /nr bibl. PF-2596/ pt.: Wzory dokumentów dowodzenia tyłami frontu, zeszyt nr 11, punkty 2 i 3.

Przedstawiona organizacja i zasady dowodzenia tyłami armii mogą być skutecznie stosowane w praktyce jednak przy gruntownej znajomości zasad organizacji tyłów, zaopatrzenia i obsługi wojsk, czemu poświęcone są opracowania wykazane w wykazie bibliografii.

BIBLIOGRAFIA:

1. Regulamin walki Wojsk Lądowych Sił Zbrojnych PRL, część I /dywizja - pułk/.
2. Regulamin sztabów /tymczasowy/.
3. Biuletyn Informacyjny nr 2/145/, Warszawa 1984.
4. Przygotowanie i prowadzenie operacji zaczepnej frontu koalicyjnego /tłumaczenie z języka rosyjskiego/. Wyd. MON, GZSB, Warszawa 1984.
5. Instrukcja tyłów operacyjnych /projekt- I wersja/, Wyd. MON, Sztab GK WP, Warszawa 1986.
6. Instrukcje o organizacji i pracy tyłów taktycznych. Wyd. MON, GK WP, Warszawa 1997.
7. Podręcznik - "Dowodzenie tyłami armii w operacji", część I, II i III, Wyd. ASG WP, Warszawa 1985 /cz. I/ i 1986 /cz. II i III/.
8. Płk prof. dr Kazimierz Nożko, podręcznik nt.: "Operacja zaczepna armii". Wyd. ASG WP, Warszawa 1987.
9. Płk prof. dr hab. Władysław Jakubiśiak, podręcznik nt.: System zabezpieczenia tyłowego pułku dywizji, armii i frontu w działaniach zaczepnych. Wyd. ASG WP, 1986.
10. Płk prof. dr hab. Władysław Jakubiśiak, podręcznik nt.: "Dowodzenie związkami tyłowymi armii i frontu". Wyd. ASG WP, Warszawa 1983.
11. Płk prof. dr hab. Władysław Jakubiśiak, "Kierowanie zabezpieczeniem tyłowym frontu w operacji zaczepnej". Wyd. ASG WP, Warszawa 1987.
12. Płk prof. dr hab. Władysław Jakubiśiak, ppłk dypl. agr Krzysztof Jakóbiec, zeszyc nr 11 "Wzory dokumentów dowodzenia tyłami frontu - sprawozdania tyłowe frontu". Wyd. ASG WP, Warszawa 1988.

Wydrukowano w 30 egz.

Egz. nr 1-30-Bibl.Nauk.DZS
Wyk. płk Jakubiśiak
Druk, JO, dnia 22.8.88
Druk, ASG WP nr pf-142/pf-873/WW
Kor. E.A.

